

УЧАС Вх. № 492 / 17.09.16

РЕЦЕНЗИЯ

на дисертационен труд

за придобиване на образователната и научна степен „Доктор”

Тема: „МЕТОДИКА ЗА ПСИХОФИЗИЧЕСКА ПОДГОТОВКА НА УЧЕНИЦИ ЗА ОЦЕЛЯВАНЕ В КРИЗИСНИ СИТУАЦИИ ЧРЕЗ ЗАНИМАНИЯ СЪС СПОРТ”

Автор на дисертационния труд: Андрей Георгиев Шалев

Научен ръководител: проф. Красимир Петков, ДН

Рецензент: доц. Тодор Желязков Маринов, доктор

Представеният за рецензиране дисертационен труд е разработен в обем от 137 страници, като е онагледен с 31 таблици и 28 фигури. За написването му са използвани общо 98 литературни източника.

Структурата на доктората е стандартна, съгласно изискванията и препоръките за такъв труд и включва увод, класическите четири глави на изложение, използвана литература и приложение.

Още в увода си авторът аргументирано ни насочва към актуалността на изследването си, а именно психическо и физическо оцеляване на човека в различните кризисни ситуации като най-значимия проблем на обществото. Докторантът подчертава, че въпреки актуалността на проблема все още са малко научните изследвания по темата за оцеляването на човека при природните и социалните кризисни ситуации. Като се вземе предвид и фактът, че държавните институции все още не обръщат полагащото се внимание за подготовката на населението за действия в кризисни ситуации, то подобен вид разработки са особено полезни за практиката.

В глава първа е добре разработена теорията на проблема. Изяснено е понятието „криза“. През теорията на ситуации се прави плавен преход към изясняване на същността на кризисната ситуация. Правилен е подходът на докторанта да разглежда кризисната ситуация като особен вид екстремална ситуация, отчитайки нейните основни фактори – трудността и опасността. Оцеляването е

представено като особен вид човешка дейност, насочена към запазването на живота и здравето на човека. В тази връзка, авторът посочва основните способстващи и възпрепятстващи оцеляването фактори. Много добре е представена структурата на готовността за оцеляване, като акцентът логично е поставен върху същността на психическата и физическата готовност. Тук докторантът Андрей Шалев задълбочено анализира структурата на двата основни вида готовност, които в своето единство формират психофизическата готовност за оцеляване.

Положителна оценка заслужава идеята на докторантът да представи възможностите за формиране на психофизическа готовност за оцеляване чрез средствата и методите на физическото възпитание и спорта. Обобщавайки опита до момента, авторът успява да изгради своята идея и да я превърне в експеримент.

В края на първа глава е представена работната хипотеза, която е точно определена.

В глава втора целта на изследването е ясно дефинирана, във връзка с възможността за доказване на работната хипотеза. Задачите са конкретни и реализирани. Предметът и обектът са правилно изведени. За целите на експеримента контингентът с изследвани лица е разпределен в две групи – контролна и експериментална. Използваната методика на изследване е комплексна и включва надеждни тестове за оценка. Получените резултати от изследването са обработени чрез прилагането на честотен, вариационен анализ и проверка на хипотези. Методиката за психофизическа подготовка за оцеляване е експериментирана в тренировъчните занимания по кунг фу в продължение на 10 месеца.

Много добре е направена интерпретацията на резултатите от експеримента в глава трета „анализ на резултатите“. Първо се анализира информацията от анкетното проучване. Оригинална е идеята да се приложат въпроси за самооценка и въпроси за оценка на знанията за действия в различните кризисни ситуации. Така от една страна изпъква липсата на знания, а от друга се подчертава ефективността от предоставените знания чрез проведената методика. Положителна оценка заслужава прилагането на двумерното разпределение на честотите, чрез което се вижда

разминаването между самооценката на знанията на контролната група и реалните им знания, както и самооценката на експерименталната група и усвоените в експеримента знания. Става ясно, че експерименталната група усвоява знания за ефективни действия в кризисни ситуации, което според докторантът е основата на готовността им за действие.

Интересно е анализирана информацията от теста за предпочитаните начини за реагиране при конфликти. В началото на експеримента докторантът добре анализира подредбата им, като насочва вниманието на възможните реакции на изследваните при възникване на конфликт. В резултат на приложената експериментална методика настъпват промени в структурата на предпочитаните начини, като при експерименталната група състоянието им определя предприемането на по-адекватни действия в този вид социална кризисна ситуации. Въпреки, че акцентът е за сметка на промените на експерименталната група, докторантът подчертава и положителното въздействие на тренировъчните занимания по кунг фу при контролната група. В резултат на методиката за психофизическа подготовка се понижава значително ситуативната тревожност на експерименталната група, също така достоверно се повишава тяхното самочувствие, активност на психичните функции и обща психическа работоспособност.

В резултат на целенасоченото прилагане на тренировъчни средства и методи от експериментираната методика настъпват благоприятни промени в състоянието на физическата готовност на експерименталната група. Подобрява се бързината, силата на долните крайници и корема, ловкостта и издръжливостта.

При обобщението на аналитичната част на дисертацията убедено може да се твърди, че докторантът умее да анализира, да разкрива закономерности и да доказва хипотези.

Като резултат на направения теоретичен анализ и обобщения много точно са изведени 5 извода и 3 препоръки за практиката.

Основните приноси моменти на дисертационния труд могат да бъдат представени в две насоки:

1. В резултат на проведеното изследване е обогатена теорията на оцеляването и готовността за оцеляване в кризисни ситуации.

2. Създадена е надеждна методика за психофизическа подготовка на ученици за оцеляване в кризисни ситуации чрез занимания със спорт.

3. Резултатите от проведения експеримент ще допринесат за създаването на методики за формиране на готовност за оцеляване при различни кризисни ситуации в заниманията по физическо възпитание и по спорт.

Обобщение:

Представеният за защита дисертационен труд е разработка с авторски принос в научната област и професионално направление. Той убедително представя своя автор Андрей Георгиев Шалев в умението му да провежда комплексни научни изследвания и компетентно да анализира получените резултати.

Докторантът има три публикации, свързани с дисертацията. Авторефератът е структуриран добре и представя в синтезиран вид основната информация на труда.

В ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

На основание на приносните моменти отразени в рецензията, предлагам на уважаемото научно жури да присъди образователната и научна степен „Доктор“ в професионално направление 7.6 СПОРТ, докторска програма „Теория и методология на спортната наука“ на Андрей Георгиев Шалев.

13.09.2018 г.

София

Рецензент: Чл. 2 ЗЗЛД

/доц. Т. Маринов, д-р/